

DOTAZNÍK STYLU UČENÍ - LSI

R. Dunn, K. Dunn (St. John's Univerzity, Jamaica, NY),
G. E. Price (Price Systems, Inc., Lawrence, Kansas)
© Price Systems, Inc., Lawrence, Kansas (1975, 1987, 1989, 1990)
© Překlad a modifikace: J. Mareš, LFUK v HK (1992)

třída:

identifikace:

chlapec - dívka

Pokyny pro vyplňování

Dotazník se ptá na tvoje učení *doma*, když se učíš něco nového nebo dost těžkého. Přečti si pozorně každou větu a promysli, co říká. Potom rozhodni, jestli věta vystihuje tvůj způsob učení nebo ne.

Dotazník se ptá na to, jak postupuješ při učení nejčastěji, jaký způsob učení ti nejvíc vyhovuje. Některé otázky se opakují v trochu pozměněné podobě. To proto, abychom získali spolehlivější výsledky. Nerad se s kamarády, odpovídej jen za sebe. Vždyť každý z vás má trochu jiný způsob učení.

Nespěchej, odpovídej co nejpřesněji. Žádnou otázku nemůžeš přeskočit. Odpovídá se zakroužkováním jedné z nabízených možností. Odpovědi zahrnují škálu od úplného nesouhlasu po úplný souhlas. Vyplňování trvá přibližně půl hodiny. Než začneš pracovat, prohlédni si pořádně ukázky a způsob odpovídání! Uvědom si, že přiděluješ body, neznámkuješ.

Tady je ukázka, jak odpovídat. Když se spleteš, škrtni to, co neplatí a zakroužkuj správnou odpověď.

možné odpovědi

nesouhlasím	spíš nesouhlasím	těžko rozhodnout	spíš souhlasím	souhlasím
1	2	3	4	5

ukázka otázek

Moc rád něco stavím	1	2	3	4	5
Učím se rád s kamarády	1	2	3	4	5

Ted' můžeš začít s odpovídáním!

1. Učení mně jde lépe, když je kolem ticho.	1	2	3	4	5
2. Vyhovuje mně, když mám při učení hodně světla.	1	2	3	4	5
3. Jsem raději, když mně někdo přesně řekne, co mám při učení dělat a nemusím to vymýšlet sám.	1	2	3	4	5
4. Nejlépe se soustředím na učení, když jsem v teple.	1	2	3	4	5
5. Nejlépe se mně doma učí, když sedím u stolu nebo u pracovního stolu.	1	2	3	4	5
6. Když se učím, raději sedávám v měkkém křesle nebo se rozložím na gauči.	1	2	3	4	5
7. Záleží mi na tom, abych měl ve škole dobré výsledky.	1	2	3	4	5
8. Obvykle je mi příjemněji v teplejším prostředí, než v chladnějším.	1	2	3	4	5
9. Mimoškolní záležitosti jsou pro mne důležitější, než učení ve škole.	1	2	3	4	5
10. Nejlépe se mně učí ráno.	1	2	3	4	5
11. Často mně dělá potíže dokončit zadané úkoly.	1	2	3	4	5
12. Když mám hodně učení, nejraději se učím sám.	1	2	3	4	5
13. Učivo si lépe zapamatuji, když ho čtu, než když poslouchám výklad.	1	2	3	4	5
14. Lépe mně to myslí, když během učení něco jím.	1	2	3	4	5

15.Mám raději, když ve škole dostanu přesné pokyny, co mám udělat, než když to učitel nechá na nás.	1	2	3	4	5
16.Nejlépe si věci zapamatuji, když se je učím brzo ráno.	1	2	3	4	5
17.Učivo potřebuji trochu prožívat, mít při učení nějaké pocity.	1	2	3	4	5
18.Zvuky mně obvykle překážejí v tom, abych se soustředil na učení.	1	2	3	4	5
19.Nové věci se raději učím tím, že o nich mluvím, než tím, že si o nich čtu.	1	2	3	4	5
20.Doma se obvykle učím tak, že si rozsvítím jen lampičku. Jinak je v celé místnosti šero.	1	2	3	4	5
21.Velmi rád dělám při učení nějaké pokusy, experimentuji.	1	2	3	4	5
22.Učení mně dělá potíže.	1	2	3	4	5
23.Na učení se nejlépe soustředím, když jsem v chladnějším prostředí.	1	2	3	4	5
24.Když se učím, rád se rozložím třeba na koberci, na dece, na gauči, v křesle nebo na posteli.	1	2	3	4	5
25.Myslím, že když mi to ve škole jde, má z toho náš učitel radost.	1	2	3	4	5
26.Co se mi řekne, to nezapomenu udělat. (Pokud souhlasíš, zakroužkuj 5.)	1	2	3	4	5
27.Učím se věci lépe tím, že si je čtu, než tím, že o nich povídám.	1	2	3	4	5
28.Když se zaberu do práce, přestávám vnímat zvuky kolem sebe.	1	2	3	4	5
29.Úkoly obvykle všechny dokončím.	1	2	3	4	5
30.Když mám něco udělat do školy, musí se mně to několikrát připomenout.	1	2	3	4	5
31.Snadněji si zapamatuji učivo, které mně není lhostejné, které jsem při učení prožíval.	1	2	3	4	5
32.Vyhovuje mně, když se mně přesně řekne, přesně „nalinkuje“, co mám dělat a já se nemusím sám rozhodovat.	1	2	3	4	5
33.Moji rodiče se zajímají, jak mi to ve škole jde.	1	2	3	4	5
34.Vyhovuje mně, když doma při učení mohu měnit místo, kde se učím.	1	2	3	4	5
35.Když mám spoustu učení, nejraději se učím úplně sám.	1	2	3	4	5
36.Při učení vydržím sedět na jednom místě velmi dlouho.	1	2	3	4	5
37.Učení ve škole mně nebaví. (Pokud souhlasíš, zakroužkuj 5.)	1	2	3	4	5
38.Lépe si věci zapamatuji, když o nich slyším, než když o nich čtu.	1	2	3	4	5
39.Nikoho moc nezajímá, jak mně ve škole učení vlastně jde. (Pokud souhlasíš, zakroužkuj 5.)	1	2	3	4	5
40.Baví mně něco vymodelovat vlastníma rukama.	1	2	3	4	5
41.Když se učím rozsvítím všechna světla.	1	2	3	4	5
42.Když se učím, musím při tom něco jíst, pít, nebo aspoň žvýkat žvýkačku.	1	2	3	4	5
43.Když mám hodně učení, rád se učím s několika spolužáky či kamarády.	1	2	3	4	5
44.Učivo si nejlépe zapamatuji, když se učím brzo ráno.	1	2	3	4	5
45.Často zapomínám, že máme nějaké úkoly.	1	2	3	4	5
46.Nejlépe mi to myslí večer.	1	2	3	4	5

47. Než začnu řešit nějaký úkol, potřebuji, aby mi někdo dal bližší pokyny a nenechával to jenom na mně.	1	2	3	4	5
48. Nejlépe se cítím tak kolem desáté hodiny dopoledne. To mně jde učení samo.	1	2	3	4	5
49. Když se učím, potřebuji, aby byl po ruce někdo z dospělých.	1	2	3	4	5
50. Naše rodina si přeje, abych měl ve škole dobré známky.	1	2	3	4	5
51. Nejraději se učím, když mohu něco vyrábět, skládat, prostě vytvářet vlastníma rukama.	1	2	3	4	5
52. Často raději začínám něco úplně nového, než abych dokončoval rozdělané věci.	1	2	3	4	5
53. Často se mně stane, že zapomenu udělat to, co mně bylo uloženo.	1	2	3	4	5
54. Lépe se vžívám do učiva, když ho mohu vyjádřit nějakým pohybem, když mohu ten pohyb prožívat.	1	2	3	4	5
55. Rád se učím pomocí opravdových zážitků, když mohu učivo prožívat.	1	2	3	4	5
56. Když se doma učím, jsem rád, když je na dosah někdo z dospělých.	1	2	3	4	5
57. Když se zaberu do učení přestanu vnímat většinu okolních zvuků.	1	2	3	4	5
58. Když se mám naučit něčemu novému, raději si o tom sám čtu, než abych si o tom s někým povídal.	1	2	3	4	5
59. Nejlépe mi jde učení dopoledne, tak kolem desáté hodiny.	1	2	3	4	5
60. Školu mám docela rád.	1	2	3	4	5
61. Věci si lépe zapamatuji, když si o nich mohu s někým popovídat, než když si o nich jenom čtu.	1	2	3	4	5
62. Když se doma učím, musím přitom něco přikusovat.	1	2	3	4	5
63. Učím se rád s kamarády.	1	2	3	4	5
64. Je pro mne těžké, abych vydržel při učení sedět dlouho na jednom místě.	1	2	3	4	5
65. Lépe si věci pamatuji, když se učím až večer.	1	2	3	4	5
66. Myslím, že náš učitel chce, abych měl dobré známky.	1	2	3	4	5
67. Rád se učím s dospělými, ne sám.	1	2	3	4	5
68. Moc rád něco stavím.	1	2	3	4	5
69. Při učení mi vadí hluk a různé zvuky.	1	2	3	4	5
70. Když mám moc učení, raději se učím se spolužáky.	1	2	3	4	5
71. Velmi rád se učím nové věci.	1	2	3	4	5

Došel jsi až na konec. Děkujeme ti za trpělivost a prosíme: projdi ještě jednou dotazník, jestli jsi někde nezapomněl zakroužkovat odpověď. Těžko bychom ji za tebe potom vymýšleli!

LSI Learning style Inventory (Mareš, Skalská 1994)

Dotazník tvoří celkem 71 otázek zjišťující učební preference žáků.

Dotazník zkoumá 21 proměnných, mezi které patří např. preference tepla, ticha, světla, motivace (vnitřní i vnější), preference učebního stylu podle dominantního smyslu apod. Na jednotlivé otázky dotazovaní žáci odpovídali prostřednictvím pětistupňové škály:

1 – nesouhlas, 2 – spíš nesouhlas, 3 – těžko rozhodnout, 4 – spíš souhlas, 5 – souhlas.

Tabulka 1: Faktory dotazníku LSI (česká verze)

Číslo faktoru	Název faktoru	Vysoký skór značí
F 1	Preferování ticha	preference ticha
F 2	Hluk při učení nevadí	preference „hluku“ při učení
F 3	Osvětlení	preference většího osvětlení
F 4	Teplota	preference vyšších teplot
F 5	Nábytek	preference neformálního nábytku
F 6	Vnitřní motivace	nízká vnitřní motivace
F 7	Vytrvalost	nízká vytrvalost při učení
F 8	Odpovědnost	malá odpovědnost za výsledky učení
F 9	Strukturování úkolů	preference strukturování úkolů
F 10	Učit se sám	preference učení se o samotě
F 11	Učit se s kamarády	preference učení se s kamarády
F 12	Autorita dospělých	preference přítomnosti dospělého při učení
F 13	Auditivní/vizuální učení	preference auditivního učení
F 14	Taktilní učení	preference taktilního učení
F 15	Zážitkové učení	preference zážitkového učení
F 16	Konzumování jídla/pití	preference konzumování jídla a pití při učení
F 17	Ranní/večerní učení	preference učení ráno
F 18	Dopolední učení	preference učení dopoledne
F 19	Změna místa při učení	preference změn způsobů učení
F 20	Vnější motivace – rodiče	preference vnější motivace rodiči
F 21	Vnější motivace – učitel	preference vnější motivace učitelem

Tyto faktory lze rozdělit do následujících čtyř okruhů:

- 1) **faktory fyzikálního prostředí** – faktory: preferování ticha, hluk při učení nevadí, osvětlení, teplota, nábytek;

- 2) **intencionální aspekty** – faktory: vnitřní motivace, vytrvalost, odpovědnost, strukturování úkolů, vnější motivace – rodiče, vnější motivace – učitel;
- 3) **faktory sociálních potřeb** – faktory: učit se sám, učit se s kamarády, autorita dospělých;
- 4) **faktory psychofyzických potřeb** – faktory: auditivní/vizuální učení, taktilní učení, zážitkové učení, konzumování jídla/pití, ranní/večerní učení, dopolední učení, změna místa při učení.

Dotazník je určen žákům 3.-12. ročníku. Žáci od 5. ročníku odpovídají pomocí pětistupňové škály (nesouhlasím, spíš nesouhlasím, těžko rozhodnout, spíš souhlasím, souhlasím). Mladší žáci odpovídají pomocí třístupňové škály. LSI je tedy určen k diagnostice učebních stylů u žáků základních a středních škol.

Reliabilita české verze byla zkoumána pomocí Cronbachova koeficientu alfa, které dosahovalo uspokojivých výsledků pro všech 21 faktorů – u žáků základních škol byl medián koeficientu alfa 0,73, u studentů středních škol dosahovalo 0,81.

Původní americká verze dotazníku obsahuje normy v podobě standardních skóre (střední hodnota 50 bodů, směrodatná odchylka 10 bodů). „Normální“ hodnoty dosahují 40 až 60 bodů. Méně než 40 bodů znamená nižší výskyt faktoru, více než 60 bodů naopak zvýšený výskyt. České normy přepočítávají hrubé skóre na percentily, jsou ale uvedeny pouze pro žáky základních škol.

LSI (*Dunn, Dunnová, Price, 1989; překlad a modifikace Mareš, J. LF UK, 1992*)

LSI je sestavený diagnostický dotazník zaměřený na komplexní zjištění výukových stylů žáků Dr. Ditou Dunnovou a Dr. Kenethem Dunnem a Dr. Gary E. Pricem.

Tvorba dotazníku sahá až do roku 1960. Dotazník se stále vytvářel, modifikoval. V současné době dotazník stylů učení je určen nejen žákům, ale i lidem ve firemním prostředí, kteří chtějí zefektivnit učební procesy.

Dá se konstatovat, že diagnostický dotazník sleduje šest preferencí ve vztahu k učení. Níže jsou uvedeny preference dle diagnostiky, které jsou uvedeny na oficiální www stránce Learning Styles | The Official Site of Dunn and Dunn Learning Styles. (jedná se o překlad autora)

Percepční preference

- Auditivní (poslech)

- Vizuální – obrázky
- Vizuální – text
- Taktilní (hmat)
- Kinestetické (pohyb)
- Auditivní (řeč)

Psychologické preference

- Analytická / Globální
- Reflektivní / Impulsivní

Preference prostředí

- Zvuk
- Teplota
- Osvětlení
- Pracovní prostředí (židle, stůl)

Preference fyziologické

- Časně ráno
- Pozdě ráno / časně odpoledne
- Pozdě odpoledne
- Večer
- Konzumace něčeho
- Pohyb při učení

Preference emocionální

- Motivace (vnitřní, vnější)
- Vytrvalost v učení
- Struktura při učení
- Odpovědnost za výsledky v učení

Preference sociální

- Samostatně
- V páru
- Menší skupina
- Velké skupina
- S autoritou

Jedna z dalších možností využití krátké verze LSI, který je také zaměřen na zjištění učebního stylu žáka. Níže je uvedený volný překlad dotazníku LEARNING STYLE INVENTORY, uvedeného na <http://www.personal.psu.edu/bxb11/LSI/LSI.htm>. Dostupný v Anglickém jazyce.

Dotazník je zaměřen na lepší pochopení sebe sama se zaměřením na zpracování informací. Dotazník vyhodnocuje styly učení. Cílem dotazníku je napovědět testovanému jaké zvolit strategie, které zvyšují studijní potenciál. Tento níže uvedený dotazník není standardizovaným testem LSI (Dunnová, Dunn, Price).

I přes to, že se nejedná o standardizovaný test, výsledkem jsou tři učební styly. Auditivní, Vizuelní a Taktilní.

Auditivní žák: zpracovává informace především poslechem. Vyhovují mu především přednášky, diskuze, nahrávky, rozhlas, televize atd. Žák si lépe zapamatuje učivo, když dojde k doplnění učiva pomocí taktilních nebo vizuelních prostředků.

Vizuelní žák: zpracovává informace především zrakem. Vyhovují mu obrázky, mapy, filmy, grafy, knihy, časopisy. Žák preferuje psanou formu. U těchto žáků by měla být v druhém sledu použita taktilní forma.

Taktilní žák: si lépe zapamatuje učivo pomocí dotyku na věci. Je vhodné používat objekty, se kterými lze manipulovat. Je vhodné těmto žákům umožnit si plánovat a připravovat svoje projekty a pokusy s reálnými objekty.

Ukázka testu, test nabízí tři typy odpovědí: nikdy, někdy často.

1. Pamatuji si více o tématu prostřednictvím přednášky, informace získané ústním vysvětlením a diskusí si lépe pamatuji.
2. Raději získávám informace, které jsou prezentovány za použití vizuelních pomůcek.
3. Rád si věci zapisuju a dělám si poznámky, abych se z nich mohl učit.
4. Dávám přednost tvorbě plakátů, modelů, praktickým cvičením, aktivitám ve třídě nebo skutečné praxi.
5. Potřebuji vysvětlit učivo pomocí diagramů, grafů, neb jinými obrázkovými prostředky.
6. Užijte si práci s rukama nebo dělat věci.
7. Jsem šikovný při tvorbě grafů a tabulek.
8. Dokážete říci, že poznáte, když zvuky ladí?
9. Pro zapamatování informací si potřebuji vše několika zapsat.
10. Dokáže porozumět a orientovat se podle map?
11. Vnímáte lépe teoretické informace poslechem na přednášce, nebo z audio zařízení než při čtení textu?
12. Hraješ si s mincemi nebo klíči v kapse?
13. Učíš se lépe opakováním nahlas, než když si vše píšeš?
14. Snadněji porozumím článku v novinách, než kdybych poslouchal rádio.
15. Při učení musím žvýkat žvýkačku nebo jíst.
16. V hlavě si představím snadno obrázky.
17. Při učení z textu si přejíždím prsty po slovech.
18. Raději poslouchám zajímavou přednášku nebo zajímavou řeč oproti čtení o stejných věcech v knize.
19. Jsem dobrý při skládání puzzle a řešení bludiště.

20. Hraju si s věcmi v ruce během učení.
21. Nezapomenu více informací z poslechu ráda než při čtení z novin.
22. Získávám informace o zajímavých věcech nejraději čtením z odborných časopisů.
23. Cítím se dobře, když se mě dotýkají ostatní, objímají, při pozdravu podají ruku atd.
24. Snadněji se mi plní ústní pokyny než psané.

Dotazník stylu učení v ČR (LSI)

Dotazník LSI dle R.Dunnové, K. Dunn a G. Price byl zpracován Institutem pedagogického- psychologického poradenství ČR. Publikace je složena s dotazníku, který má 71 otázek a manuálu s návodem jak dotazník použít a hodnotit.

Zdroje

Learning style [online]. 2010 [cit. 2013-01-17]. Dostupné z: <http://www.learningstyles.net/>
The Pennsylvania State University: LEARNING STYLE INVENTORY. *The Pennsylvania State University* [online]. 2010. vyd. 2010 [cit. 2013-01-17]. Dostupné z: <http://www.personal.psu.edu/bxb11/LSI/LSI.htm>